

окремих об'єктів паркової архітектури. Виконавці: студенти Інституту архітектури Нац. ун-ту "Львівська політехніка. IV етап, 2001 рік. Проведення архітектурних обмірів та виконання креслень костелу XVIII ст. Виконавці: студенти Інститутів архітектури технічного університету у Відні та Нац. ун-ту "Львівська політехніка". V етап, 2002 рік. Проведення досліджень меморіальної пластики прицерковного кладовища при церкві св. Михайла та села Нижні та Верхні Підгірці, включно з прилягаючими територіями хуторів. Виконавці: студенти Інституту архітектури Нац. ун-ту "Львівська політехніка. VI етап, 2003 рік. Проведення архітектурних обмірів та виконання креслень дерев'яної церкви св. Михайла XVIII ст. з виїзною експедицією з ознайомлення зі станом дерев'яних церков Івано-Франківської та Львівської областей. Виконавці: студенти Інститутів архітектури Технічного університету у Відні та Нац. ун-ту "Львівська політехніка. VII етап, 2004 рік. Проведення робіт з паркової археології, дослідження стану посадок в саду і парку палацового комплексу, розроблення креслень з дендрології, виконання обмірів та креслень паркової архітектури. Виконавці: студенти Інституту архітектури Нац. ун-ту "Львівська політехніка" та вищих навчальних закладів м. Варшави. XVIII етап, 2005 рік. Організація Виставки "Підгірці – сучасний стан та проведення досліджень території". Виконавці: Центр досліджень та документації пам'яток (Варшава), Нац. ун-т "Львівська політехніка", ЛОДА. XIX етап, 2006 рік. Передбачено проведення науково-практичних робіт з інвентаризації меморіальної пластики на історичних кладовищах с. Підгірці та формування картотеки пам'яток меморіальної пластики. Виконавці: студенти Інституту архітектури Нац. ун-ту "Львівська політехніка" та студенти окремих навчальних закладів Центральної та Східної Європи.

УДК 711.424

С.І. Топилко

Національний університет "Львівська політехніка",
кафедра дизайну та основ архітектури

ВТРАТИ В АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНІЙ СТРУКТУРІ МІСТЕЧОК ГАЛИЧИНИ ВІД 1939 ДО 1990-Х РОКІВ

© Топилко С.І., 2006

Розглянуто один з етапів еволюції архітектурно-планувальної структури містечок Галичини, закладених у другій половині XVI–XVII ст. Оцінено стан деградації архітектурно-планувальної структури містечок.

"Радянський" період характеризується активним втручанням в історичну планувальну мережу, саме у цей час архітектурно-планувальна структура поселень зазнала найбільших втрат. Було розроблено генеральні плани поселень, що ігнорували історичну мережу; просторовий уклад та регіональний характер забудови більшості міст було значно спотворено, а в деяких містах втрачено.

До основних завдань статті належить визначення етапів еволюції архітектурно-планувальної структури містечок Галичини, оцінка стану її деградації чи розвитку, виявлення її стійких елементів.

Аналіз останніх публікацій показав, що особливе методологічне значення для дослідження мають роботи, які спеціально були орієнтовані на дослідження системи чи окремих міст України, а особливо Галичини. Це передусім роботи М. Бевз, М. Компан, С. Кравцова, О. Лесика, Г. Логвина, Р. Могитича, О. Олійник, Г. Петришин, Б. Посацького, О. Пламницької, П. Ричкова, А. Рудницького, П. Саса, Т. Трегубової. Опрацьовано матеріал, що стосується досліджень сучасного стану малих міст, їх місця у прогнозованих системах розселення, присутності рільничих занять у сучасних містах. У сучасних дослідженнях – у працях Б. Посацького, В. Тимохіна, І. Фоміна, З. Яр-гіної велику увагу приділено основам теорії містобудування. Для цієї роботи особливого значення набувають питання аналізу планувальної структури міста, засади формування архітектурного образу міста та міського ландшафту, принципи охорони культурної спадщини.

Вже на початку 1920-х років в УРСР було переглянуто мережу міст і містечок у зв'язку з їх економічним характером. Крім міст (поселення, які мали не менше ніж 10 тис. мешканців) було введено категорію так званих селищ міського типу (не менше ніж 3 тис. населення). Через це майже 40 % давніх міст втратили міський статус, зате містами стала низка містечок і сіл. Із 1939 року цей розподіл поширився і на Галичину. Критерії визначення міст було підтверджено у 1956 році, але чисельність мешканців для селищ міського типу було знижено до 2 тис. (верхню межу не встановлено), з яких більше ніж 60 % не зайняті у сільському господарстві [1].

Особливо руйнівним для наших міст був період після Другої світової війни. Трагізм їхнього зникнення полягає у тому, що вони не просто перестали існувати адміністративно як міста, але були планомірно зруйновані тогочасними містобудівельними заходами як специфічні історично складені архітектурно-урбаністичні утворення в ландшафті та планувальній мережі Галичини. Такі втрати, очевидно, призводять не лише до зникнення якоїсь кількості архітектурних споруд, але вони створюють прогалини в історичній урбаністичній тканині, пейзажі всього району [2].

Із 49 об'єктів, що досліджуються, 7 поселень зберегли міський статус: Миколаїв, Перемишляни, Сколе, Турка – міста-райцентри, Калуш – місто обласного підпорядкування, Рудки, Доброміль – міста, а також Адамівка та Містечко увійшли до структури міста Бережани, а Гнин – до структури міста Городок. Також 7 поселень отримали статус селища міського типу – Магерів, Немирів, Підкамінь, Поморяни, Роздол, Янів (Івано-Франкове) та Яричів (Новий). Всі інші 32 поселення сьогодні мають статус села.

Радикальні зміни, що відбулись у повоєнний час в середовищі історичних міст продиктовані, за визначенням Р. Могитича, перш за все такими чинниками: а) зміна форм земельної власності у містах; б) переорієнтація будівельної індустрії з індивідуального на великомасштабне типове будівництво; в) надмірне зростання транспортних потоків через міські центри, потреба в розширенні вулиць за рахунок історичної забудови; г) нав'язане попередньою владою вороже відношення до головних у міському середовищі споруд, передусім храмів; д) юридична сила “Генеральних планів”, у яких передусім ігнорувались особливості планування та забудови історичних міст і нав'язувались “соціалістичні” засади їхнього формування [3].

Це була цілеспрямована політика агресивних архітектурно-урбаністичних перетворень історично сформованих поселень та їхньої забудови по-новому, що мало відобразити соціальну ідею “нової епохи” замість старої. Така політика реалізовувалась за допомогою спеціальної системи урбаністичного проектування через державні проектні інститути, як, наприклад, “Діпромист”, “Колгоспроект”, “Житлоремпроект” тощо.

Розглядаючи процес післявоєнного просторово-територіального розвитку західноукраїнських міст, Б. Посацький виділяє три періоди: перший – 1945–1955 рр., другий – 1956–1980 рр., третій – 1981–1990 рр. [4], на основі яких розглядаються зміни в архітектурно-планувальній структурі колишніх містечок у цей період.

Для містечок, що досліджуються у цій роботі, генплани 1940–50-х рр. не віднайдено, тому цей період не розглядається. Можна лише побіжно зазначити, що перший період характерний пропагуванням і здійсненням “соціалістичних перетворень” у Західній Україні. У післявоєнний період, впродовж 1946–1947 рр., було опрацьовано схеми генеральних планів для малих міст та селищ міського типу Львівської області, де планувався промисловий розвиток [5], наприклад, з досліджуваних – для Янова, Немирова, Перемишлян, Магерова, Нового Милятина, Підкаменя. Спільним для всіх генпланів є проектування регулярної схеми плану міста з поділом території на приблизно рівновеликі квартали. При цьому існуючу мережу дрібних кварталів здебільшого змінювали шляхом їхнього об'єднання та передбачали зростання міської території. Вулична мережа у згаданих проектах також набула ознак регулярності з акцентуванням прямолінійних головних вулиць значної протяжності, пов'язаних з новими площами. Автори розуміли значення збереження у подальшому розвитку малих міст домінуючої композиційної ролі їхніх історичних осередків. Така тенденція помітна у схемах генеральних планів Жовкви, Бродів, Янова. Водночас, розвиток нового міського центру поза історичним осередком міста передбачався у Новому Милятині, Перемишлянах [6].

Другий період (1956–1980 рр.) просторово-територіального розвитку міст Західної України проходив під лозунгом радикальної зміни творчих орієнтирів в архітектурі СРСР. Декларування

переваги “нового” над “старим” мало негативні наслідки, особливо для розвитку малих історичних міст. Генеральні плани цих міст, опрацьовані у 1960–70-ті роки, встановлювали нові червоні лінії вулиць, виходячи переважно з вимог транспортного руху, зонування території і розташування нової забудови проектувалося на підставі суто функціональних міркувань використання території. Центри малих міст “осучаснювалися” будівництвом нових типових громадських будівель, часто розташованих на випадкових ділянках, а їхня архітектура ніяк не пов’язувалась з оточенням. Так порушувалася історична планувальна структура малих історичних міст, деформувалося їхнє просторове середовище. Одночасно в малих містах набуває розвитку індивідуальна житлова забудова переважно садибного типу. Застосування типових проектів призвело до одноманітності, монотонності і навіть гнітючості простору нових містобудівних утворень [7] (рис. 1).

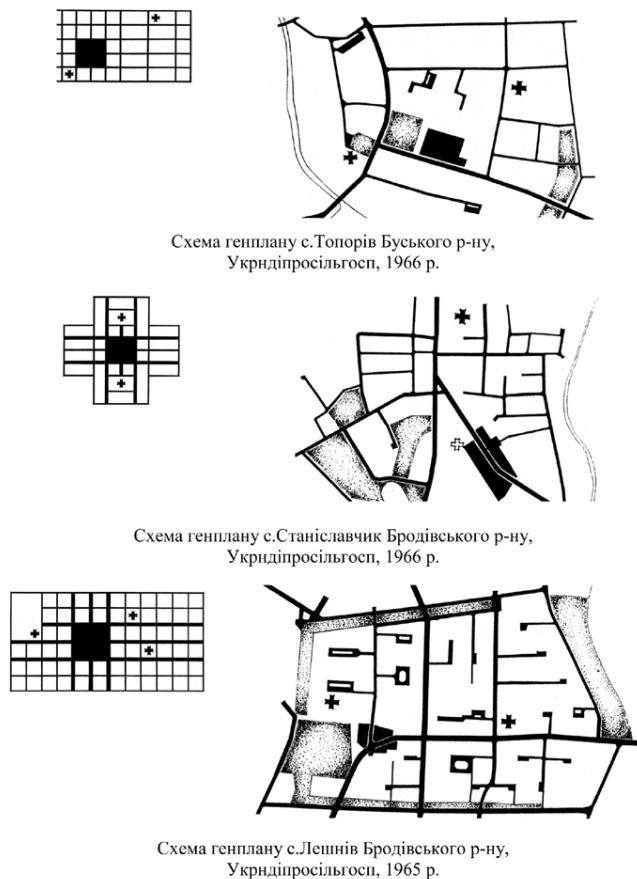

Рис. 1. Концепції розвитку архітектурно-планувальної структури містечок (порівняно з гіпотетичною реконструкцією архітектурно-планувальної структури містечок на час закладення (друга половина XVII ст.)

Нові райони як за кількістю населення, так і за загальним характером забудови залишали далеко позаду старі міські осередки, які розбудовувались повільніше і переважно за рахунок малоповерхового будівництва. Архітектурна першість перейшла у нові райони. Таке явище є закономірним, тому що нові центри практично завжди будуються як майже самостійні міські комплекси, а старі центри таких міст багато в чому вже втратили своє колишнє суспільне значення [8]. Під час будівництва нових районів малих міст було вироблено новий тип міського архітектурно-громадського центру.

На початку 80-х років (третій період) передбачали подальший розвиток міст як складової “планомірного розвитку” народного господарства загалом. Почалося опрацювання наступного покоління генеральних планів, у яких знову йшлося про подальше зростання населення міст та розбудову промислових та сільбищних територій. З динамічним ростом обласних центрів контрастував слабкий розвиток (а деколи і стагнація) багатьох малих міст. Деякі з них, наприклад, Рава Руська, Турка, Сколе у 1989 р. не досягли чисельності населення 1910 р. На початку 80-х років у громадській свідомості почала формуватися потреба зміни архітектурних форм, їхньої гуманізації.

Вихід бачили у відновленні належної ролі історико-архітектурної спадщини в міському просторі, поверненні до традиційних засобів формування простору міста в архітектурі розвинених країн [9].

Теоретичні положення періодів по-різному відобразились у досліджуваних містечках у генеральних планах 1960–70-х рр. не було враховано цінну історичну архітектурно-планувальну структуру. Для них характерне вільне планування центральної частини міста, прокладення нових вулиць, що суперечать історичній планувальній структурі, втрата сакральних споруд або надання їм нетипових функцій (склад, музей), територіальний ріст поселення. Впровадження у 1960–1970 рр. “типових” будинків примітивної архітектури у середовище колишніх містечок спричинило деградацію їх просторової композиції, тобто нівечило міський архітектурний ансамбль [10]. Зміна форми власності з приватної на державну спричинила зміни агроландшафту навколо поселень – перепланування городів і рільничих нив. Для усіх поселень характерний екстенсивний шлях розвитку – розширення межі поселення і освоєння прилеглих територій, а також формування окремих виробничих зон.

Забудову проводили без врахування історичної парцеляції, масштабу та композиційної стилістики. Житлова забудова через недооцінку руйнується, відповідно зникають цінні містобудівні та архітектурні комплекси ринкових площ. Це сприяє тому, що змінюється традиційний адміністративно-культурний принцип галицького містечка, втрачається автентичний образ.

Під час розроблення генеральних планів найбільше постраждали поселення, колишні містечка з розвинутою архітектурно-планувальною структурою – с. Новий Витків, с. Білий Камінь, с. Лешнів, с. Соколівка (Буського р-ну), с. Сасів, с. Станіславчик, с. Стоянів, с. Топорів, с. Вузлове (колишній Холоїв) (рис. 1). Так, у с.Новий Витків в історичній частині запроєктовано громадський центр лінійного типу на головному комунікаційному шляху, що збігається з історичним, озеленення, спортивний майданчик та за периметром фрагменти індивідуальної житлової забудови [11]. У с.Стоянів та у с.Вузлове (колишній Холоїв) в історичній частині поселення запроєктовано лінійний громадський центр з типовим складом адміністративно-громадських споруд, по обидва боки від якого житлова забудова формується поєднанням багатоквартирної окремостоячої та блокованої забудови з проїздами та розворотними майданчиками [12]. У с. Лешнів вздовж траси, що проходить через все поселення і збігається з історичним комунікаційним шляхом, а також у північно-східній (включно з територією колишнього монастиря) та південно-східній частині історичного планування проектується укрупнені квартали з окремостоячими багатоквартирними будинками за периметром та тупиковими проїздами і розворотними майданчиками [13].

Менших змін під час складання генпланів зазнала планувальна мережа поселень з простою або повною архітектурно-планувальною структурою – с. Крукеничі [14], с. Пісочна [15], с. Соколівка (Жидачівського р-ну) [16], с. Тадані [17]. У цих колишніх містечках збережено історичну планувальну структуру, квартали та частково парцеляцію.

У с. Наварія [18], с. Новий Витків, с. Крукеничі, с. Стоянів, с. Соколівка (Буського р-ну) [19], с. Пісочна, с.Тадані, с.Топорів [20], с. Вузлове (колишній Холоїв) будівельну ділянку (парцелю) трактують як розпланувальний модуль поширення планувальної структури поселень. Планування має регулярний характер, формується або за периметром історичного поселення – с. Новий Витків, с. Стоянів, с. Соколівка (Буського р-ну), с. Топорів, с. Вузлове (колишній Холоїв), або довгими пасмами – с. Наварія, с. Пісочна. Змінилося розуміння поняття кварталу відносно періоду закладення містечок – тепер квартал має більші розміри, за його периметром формується індивідуальна житлова забудова, проїзд забезпечується розворотними майданчиками або тупиковими проїздами, в середині кварталу передбачено озеленення; як інший варіант – забудова формується вздовж вулиць, ділянки згруповані у довгі два пасма, що мають спільний тильний бік. І хоча тепер будівельна ділянка має більші розміри та інший спосіб загосподарювання, та все ж простежується ренесансний принцип формування планувальної структури поселень – ділянка як розпланувальний модуль архітектурно-планувальної структури.

Ринкова площа, що була до цього часу найстійкішим структурним елементом плану, зазнає значних перепланувань (рис. 2). Виявлено такі способи перепланування ринкових площ:

– збереження ринку як площі, проте приринкову забудову повністю замінено новозведеними окремостоячими адміністративними та громадськими спорудами (у с.м.т. Підкамінь на площі було

запроектовано пам'ятник В.І. Леніну, розроблено проект благоустрою [21]; у с. Тадані на площі також було передбачено монумент та озеленення, а периметр площі мали формувати як громадські споруди, так і індивідуальна житлова забудова);

– ринкова площа забудовувалась (у с. Сасів на ринку запроектовано типову школу на 900 місць (при кількості мешканців у Сасові 705 осіб [22]) зі шкільними майстернями та спортивними майданчиками (проект реалізовано), за периметром площі розташовано адміністративно-громадську, виробничу та житлову забудову [23], у с. Соколівка (Жидачівського р-ну) площу забудовано адміністративними спорудами, а її периметр формує індивідуальна житлова забудова, у с.Крукеничі на ринку запроектовано клуб на 400 місць, а у с.Соколівка (Бузького р-ну) – школу та клуб);

– винесення нового центру за межі історичної частини поселення (у с.Станіславчик на схід від історичного центру запроектовано громадський центр села лінійного типу [24]);

– перепланування центральної частини (у с.Білий Камінь [25], с.Наварія, у с.Топорів, у с.Миколаїв [26], у с.Лешнів за проектом на ринку прокладено вулицю із заходу на схід, з одного боку вулиці запроектовано школу, з іншого – громадські будівлі, новий центр формується вище над колишнім ринком на розвилці у вигляді трикутної площі);

– формування лінійного центру переважно на головному комунікаційному шляху, що у цих поселеннях збігається з історичним – у с.Новий Витків, у с.Вузлове (колишній Холоїв), у с.Стоянів, у с.Пісочна.

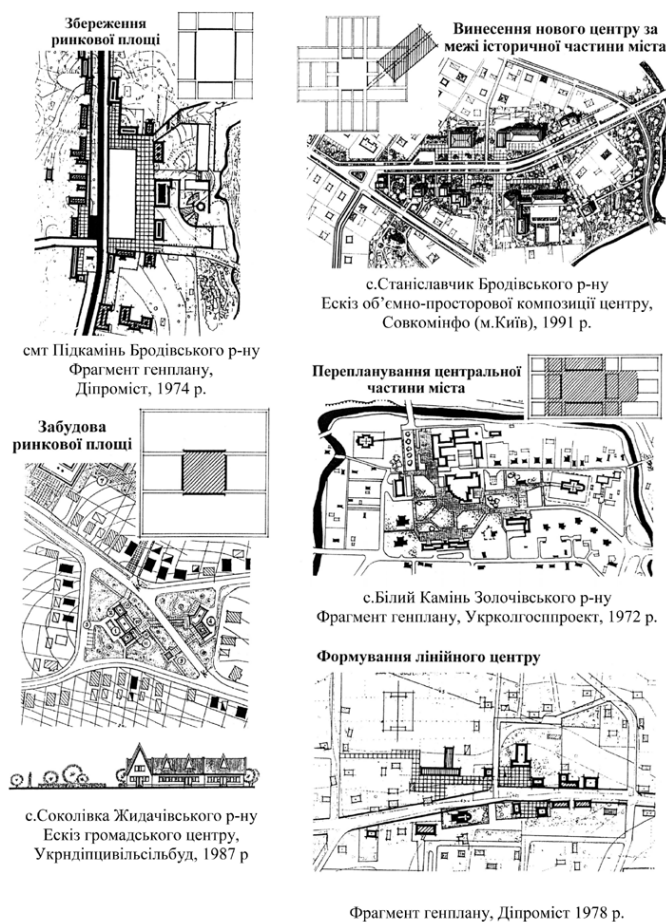

Рис. 2. Основні методи втручання в історичну планувальну структуру під час проектування центральної частини поселень

Перевагою компактної планувальної структури, що початково визначала планування містечок, є компактна форма плану, зручна доступність центру, незначний ступінь порушення екологічної рівноваги довкілля. Збільшення території поселень, а отже, і віддалення периферійних ділянок від центру, зростання функціонального навантаження, призводить до того, що на певному етапі центр втрачає своє значення. Так сталося і з ринковими майданами. Їхня площа не давала

можливості, як у доіндустріальний період, сформувати повноцінний центр з типовим набором споруд. Рівномірне розташування різнофункціональних споруд в планувальній структурі поселень виявлено у с. Білий Камінь, с. Новий Витків, с. Лешнів, с. Миколаїв, с. Сасів. Розсосереджену композицію громадських центрів виявлено у с. Соколівка (Жидачівського р-ну), с. Пісочна, с. Тадані, що, можливо, пов'язано з тим, що ці поселення належать до архітектурно-планувальної структури простого або повного типу, тому поселення, розширюючись, не було обмежене існуючою планувальною структурою.

У цей період “зберігальна” позиція під час розроблення генпланів характерна тільки для тих сакральних споруд, які є пам'ятками архітектури. Так, у с.м.т. Підкамінь для монастиря – пам'ятки архітектури XV–XVIII ст., та для каплиці – пам'ятки архітектури XVII ст., встановлено охоронні зони пам'яток та зони регулювання забудови. Їхнє встановлення хоча б теоретично повинно було забезпечувати гармонійне поєднання старої та нової забудови. У межах зони регулювання (обмеженню) підлягають всі види забудови, а також облаштування території, її озеленення та інженерне обладнання. У зоні не допускається розташування виробничих об'єктів та транспортних споруд, які можуть шкідливо впливати на збереження історико-культурної спадщини [27]. Правда, монастир у Підкамені планували віддати під турбазу, що ніяк не сприяло б збереженню пам'ятки. У с. Наварія навколо костелу Вознесіння – пам'ятки архітектури XVII ст., та у с. Білий Камінь навколо Успенського костелу 1613 р. встановлено охоронні зони пам'яток архітектури. Правда, на генплані с. Білий Камінь як пам'ятку архітектури помилково позначено не костел, а церкву, що свідчить про формальний підхід до розроблення генпланів. У с. Соколівка (Жидачівського р-ну) навколо костелу, пам'ятки архітектури XVII ст., також встановлено охоронну зону пам'ятки та зону регулювання забудови, а сам костел та мур з вежами навколо нього пропонується реставрувати. У с. Топорів в костелі запроєктовано музей, а у колишній синагозі – будинок урочистих подій [32], у с. Білий Камінь у церкві – музей, а у костелі – палац піонерів, у с. Новий Витків у церкві – музей, у с. Крукеничі та у с. Щуровичі у костелах запроєктовано склади. І якщо музейна функція могла сприяти збереженню сакральної споруди, то влаштування складу було свідомим нищенням костелів та церков. У с. Соколівка (Буського р-ну) та у с. Станіславчик за генпланами було знищено церкву та костел.

Історичні комунікаційні шляхи збережені у с. Білий Камінь, с. Крукеничі, с. Лешнів, с.м.т. Підкамінь, с. Пісочна, с. Соколівка (Буського р-ну), с. Соколівка (Жидачівського р-ну), с. Стоянів, с. Топорів.

На щастя, проектне виробництво та його втілення має велику інерцію. Розроблені генеральні плани не були реалізовані повністю. Аналізуючи сучасні опорні плани, можна віднайти лише окремі реалізовані фрагменти пропонованих проектних рішень, проте забудову містечок спотворювали і самовільні перебудови. Проекти планування та забудови виконували, не опираючись на історичне підґрунтя, передбачали повне подальше знищення історичної планувальної структури містечок, зокрема ще частково збереженої історичної парцеляції. Кількість накопичених від часу закладення до наших днів деформацій архітектурно-планувальної структури подекуди позбавляють нас можливості відтворення забудови та історичного планування поселень.

1. Петришин Г.П. Місце Галичини у сучасному містотворчому процесі України // Вісник Держ. ун-ту “Львівська політехніка” “Архітектура”. – Львів, 1999. – №375. – С. 167. 2. Бевз М.В. Маловідомі приклади з історії міст Галичини: Річник кафедри РРАК Держ. ун-ту “Львівська політехніка”. – Львів, 1996. – №1. – С. 16. 3. Могитич Р.І. Досвід розробки проектів регенерації у майстерні архітектурної інвентаризації міст інституту “Укрзахідпроектреставрація” // Вісник інституту “Укрзахідпроектреставрація”. – Львів: ін-т “Укрзахідпроектреставрація”, 1999. – №10. – С. 143. 4. Посацький Б.С. Просторово-територіальний розвиток міст Західної України (1945–1990 рр.) // Вісник Держ. ун-ту “Львівська політехніка” “Архітектура”: Спеціальний випуск “Книга міст Галичини”. Міждисциплінарні дослідження у містознавстві. – Львів, 1999. – №379. – С. 107. 5. Посацький Б.С. Перші післявоєнні проекти планування і забудови малих історичних міст Львівської області (1946–1947 рр.) // Вісник інституту “Укрзахідпроектреставрація”. 1996. – №5.

– С. 41, 43. 6. Пosaцький Б.С. Просторово-територіальний розвиток ... – С. 107–108. 7. Там само. – С. 110. 8. Рудницький А.М. Розвиток міст західних областей УРСР та їх соціалістична реконструкція: Навч. посібник. – Львів: ЛПІ, 1971. – С. 38. 9. Пosaцький Б.С. Просторово-територіальний розвиток ... – С. 110-111. 10. Лавров В.А. Развитие планировочной структуры исторически сложившихся городов. – М.: Стройиздат, 1977. – С. 98. 11. Генеральний план с.Новий Витків Радехівського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Діпроміст. – Львів, 1978. 12. Генеральний план с.Вузлове Радехівського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Діпроміст. – Львів, 1982. 13. Генеральний план с.Лешнів Бродівського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Укрдїпросільгосп. – Львів, 1966. 14. Генеральний план с.Крученичі Мостиського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Укрколгосппроект. – Львів, 1970. 15. Генеральний план с.Пісочна Миколаївського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / ОПВАПБ. – Львів, 1994. 16. Генеральний план с.Соколівка Жидачівського р-ну р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Укрдїпцивільсільбуд. – Львів, 1987. 17. Генеральний план с.Тадані Кам.-Буського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Укрземпроект. – Львів, 1973. 18. Генеральний план с.Наварія Пустомитівського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Діпроміст. – Львів, 1986. 19. Генеральний план с.Соколівка Буського р-ну р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Укрдїпросільгосп. – Львів, 1970. 20. Генеральний план с.Топорів Буського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Укрдїпросільгосп. – Львів, 1966. 21. Генеральний план с.м.т. Підкамінь Бродівського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Діпроміст. – Львів, 1974. 22. Історія міст і сіл Української РСР: В 26-и томах / Гол. ред. кол. П.Т.Тронько, М.П.Бажан, І.К.Білодід, М.К.Білогуров. та ін. – К.: Укр. рад. енцикл. АН УРСР, 1968. – Т. Львівська область. – С.402. 23. Генеральний план с.Сасів Золочівського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / ЛСГІ. – Львів, 1966. 24. Генеральний план с.Станіславчик Бродівського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Укрдїпросільгосп. – Львів, 1966. 25. Генеральний план с.Білий Камінь Золочівського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / ЛСГІ. – Львів, 1972. 26. Генеральний план с.Миколаїв Пустомитівського р-ну, Львівської обл., М 1:2000 / Діпроміст. – Львів, 1985. 27. Пosaцький Б.С. Основи урбаністики: Навч. посібник. У 2 ч. Ч. II. Розпланування та забудова міст. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2001. – С. 190–191.

УДК 711.25

В.В. Шулик

Полтавський національний технічний університет імені Ю. Кондратюка,
кафедра дизайну архітектурного середовища і містобудування

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВОЇ СТРУКТУРИ РЕГІОНАЛЬНИХ РЕКРЕАЦІЙНИХ СИСТЕМ ЛІНІЙНОГО ТИПУ (НА ПРИКЛАДІ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

© Шулик В.В., 2006

На прикладі окремого регіону (Полтавська область) обґрунтовано основні етапи просторової організації регіональних рекреаційних систем лінійного типу на основі системного підходу.

Сьогодні Україна, яка розташована в центрі Європи на перехресті транспортних шляхів та має для поступального розвитку своєї рекреаційної сфери сприятливі природно-кліматичні умови, значний історико-культурний потенціал, необхідні людські та матеріальні ресурси, значно відстає від більшості європейських країн за рівнем розвитку рекреаційно-туристичних послуг. Такий стан не є нормальним і потребує активізації процесів щодо створення в нашій державі потужної рекреаційної індустрії, яка спроможна задовольняти різноманітні рекреаційні потреби як мешканців України, так і іноземних туристів. При цьому треба враховувати, що організація рекреаційної діяльності сьогодні є не лише завданням містобудівним, а насамперед соціальним та економічним, яке необхідно вирішувати як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях. Вирішення